

คำพิพากษาศาลต่างประเทศ

ศาลปกครองชั้นอุทธรณ์แห่ง Lyon คำฟ้องหมายเลข 07LY01399 ลงวันที่ ๑ เมษายน ค.ศ. ๒๐๐๘

พิพากษาในประเด็นสิทธิการฟ้องคดีของสมาคม

สาระสำคัญ

เมื่อพิจารณาจากชื่อของสมาคม Bien Vivre à Saint-Julien^๑ และวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งสมาคมโดยรวมที่เป็นไปเพื่อการปกป้องและพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ มรดกทางสังคมและมรดกทางมนุษยชาติ ย่อมเห็นได้ว่าสมาคมดังกล่าวมีภาระหน้าที่และกิจกรรมที่ครอบคลุมเพียงกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในเทศบาล Saint-Julien-Molin-Molette เท่านั้น สมาคมดังกล่าวไม่ได้จัดแจ้งวัตถุประสงค์เป็นการทั่วไป อันอาจส่งผลต่อการเป็นผู้มีส่วนได้เสียในการฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดที่อนุญาตให้เอกชนเข้าขยายพื้นที่ประกอบการ ข้ออ้างที่ว่ามีฝ่ายปกครองเข้าร่วมเป็นสมาชิกของสมาคมย่อมไม่เป็นเหตุให้คำขอดังกล่าวเป็นคำขอที่ศาลรับไว้พิจารณาได้

ข้อเท็จจริง

คดีนี้เป็นการอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นแห่ง Lyon ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ค.ศ. ๒๐๐๗ ซึ่งพิพากษาตามคำขอของสมาคม Bien Vivre à Saint-Julien ที่ขอให้เพิกถอนคำสั่งอนุญาตของผู้ว่าราชการจังหวัด Loire ให้ต่ออายุใบอนุญาตเข้าขยายพื้นที่ประกอบการ^๒ ในบริเวณเทศบาล Saint-Julien-Molin-Molette และ Colombier

ในการยื่นอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นนี้ มีผู้ยื่นอุทธรณ์จำนวน ๒ ราย คือ บริษัท DELMONICO-DOREL ซึ่งมีสถานที่ตั้งอยู่ที่เลขที่ ๕๓ ถนน Boissière เมือง Paris โดยมีคำขอ ๓ ข้อ กล่าวคือ (๑) ขอให้เพิกถอนคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นแห่ง Lyon ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ค.ศ. ๒๐๐๔ (๒) ขอให้ศาลมีคำสั่งไม่รับคำขอของสมาคม Bien Vivre à Saint-Julien ที่ยื่นต่อศาลปกครองชั้นต้น และ (๓) ขอให้ศาลมีคำสั่งให้สมาคม Bien Vivre à Saint-Julien ชำระเงินจำนวน ๔,๐๐๐ ยูโรให้แก่ตน ตามความมาตรา L.761-1 แห่งประมวลกฎหมายกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง และ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาอย่างยั่งยืน (*le ministre de l'écologie, de développement et de l'aménagement durable*) โดยมีคำขอ ๓ ข้อ คือ (๑) ขอให้กลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นแห่ง Lyon ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ค.ศ. ๒๐๐๔ (๒) ให้ศาลมีคำสั่งไม่รับคำขอของสมาคม Bien Vivre à Saint-Julien ที่ยื่นต่อศาลปกครองชั้นต้น

ศาลปกครองชั้นอุทธรณ์แห่ง Lyon พิจารณาแล้วเห็นว่าการฟ้องคดีของผู้อุทธรณ์ทั้งสองราย มีวัตถุประสงค์ฟ้องคดีเดียวกัน ซึ่งก็คือการขอให้ศาลกลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น จึงเป็นเหตุให้รวมการพิจารณาและพิพากษาในคำพิพากษาเดียว

^๑ “อยู่อาศัยอย่างดีที่ Saint-Julien”

^๒ Le renouvellement et à l'extension de l'exploitation d'une carrière

คำพิพากษา

ศาลได้ตรวจพิจารณาเอกสารต่างๆ ดังนี้

- คำแถลงสรุปปิดคดี (le note en délibéré) ของบริษัท DELMONICO-DOREL ที่เสนอต่อศาล เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ค.ศ. ๒๐๐๘

- ประมวลกฎหมายกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง (le code de justice administratif)

คู่กรณีทุกฝ่ายได้เข้าร่วมในการพิจารณาคดีอย่างครบถ้วน

นัดพิจารณาคดีครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ค.ศ. ๒๐๐๘ โดยมีนาย Jean-Pascal CHENEVEY เป็นตุลาการเจ้าของสำนวน

ศาลได้รับทราบข้อสังเกตของนาย LACROIX ทนายความของบริษัท DELMONICO-DOREL และข้อสังเกตของนาง CADET ทนายความของสมาคม Bien Vivre à Saint-Julien แล้ว

ศาลได้พิจารณาคำแถลงการณ์ของนาย BESSON ตุลาการผู้แถลงคดีแล้ว

พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ว่าราชการจังหวัด Loire ได้ออกคำสั่ง (l'arrêté) ลงวันที่ ๖ มกราคม ค.ศ. ๒๐๐๕ อนุญาตให้บริษัท DELMONICO-DOREL ต่อใบอนุญาตในการเข้าขยายพื้นที่ประกอบการ ซึ่งมีพื้นที่ดำเนินการในเขตเทศบาล Saint-Julien-Molin-Molette และ Colombier ซึ่งสมาคม Bien Vivre à Saint-Julien ได้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นแห่ง Lyon เพื่อให้เพิกถอนคำสั่งอนุญาตดังกล่าว ศาลปกครองชั้นต้นแห่ง Lyon มีคำพิพากษาตามคำขอ

พิจารณาแล้วเห็นว่า จุดประสงค์ของสมาคม Bien Vivre à Saint-Julien ตามที่ปรากฏในมาตรา ๒ แห่งวัตถุประสงค์ของสมาคมเป็นไปเพื่อการปกป้องและพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ มรดกทางสังคมและมรดกทางมนุษยชาติ และเมื่อพิจารณาจากข้อตกลง (ces stipulations) และจากชื่อเรียกขาน (l'appellation) ย่อมเห็นได้ว่าสมาคมดังกล่าวย่อมมีภาระหน้าที่และกิจกรรมที่ครอบคลุมเพียงกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในเทศบาล Saint-Julien-Molin-Molette เท่านั้น สมาคมดังกล่าวไม่ได้มีการจัดตั้งวัตถุประสงค์เป็นการทั่วไปซึ่งจะส่งผลต่อมาถึงการเป็นผู้มีส่วนได้เสียในการฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัด Loire ลงวันที่ ๕ มกราคม ค.ศ. ๒๐๐๕ ข้ออ้างที่สมาคม Saint-Julien-Molin-Molette หยิบยกขึ้นมาว่าสมาคมมีความร่วมมือกับฝ่ายปกครองย่อมไม่ถึงเป็นข้ออ้างที่รับฟังได้ คำขอของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาอย่างยั่งยืน และบริษัท DELMONICO-DOREL เป็นคำขอที่ไม่อาจรับฟังได้ เนื่องจากสมาคม Bien Vivre à Saint-Julien ไม่ถือเป็นผู้มีสิทธิฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าวตั้งแต่ต้น คำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้นจึงเป็นคำพิพากษาที่ไม่ชอบ ศาลปกครองชั้นอุทธรณ์จึงเห็นควรเพิกถอนคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น

พิจารณาแล้วเห็นว่า จากเหตุที่กล่าวมาทั้งหมดย่อมส่งผลให้สมาคม Bien Vivre à Saint-Julien ไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบในการชำระเงินจำนวน ๔,๐๐๐ ยูโรตามคำขอของบริษัท DELMONICO-DOREL อันถือเป็นค่าใช้จ่ายที่เสียไปในการฟ้องคดี (les frais exposés) โดยไม่รวมถึงค่าใช้จ่ายอื่น (les dépens) ยิ่งไปกว่านั้น ความตามมาตรา L.761-1 แห่งประมวลกฎหมายกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง (le code de justice administrative) ก็ยังส่งผลขัดข้องกับปรับใช้กับคดีนี้ เนื่องจากรัฐและบริษัท DELMONICO-DOREL ไม่ได้มีสถานะเป็นผู้แพ่คดีในการดำเนินคดีชั้นอุทธรณ์อันจะต้องเป็นฝ่ายชำระเงินค่าใช้จ่ายที่เสียไปในการฟ้องคดี โดยไม่รวมถึงค่าใช้จ่ายอื่นแก่สมาคม Bien Vivre à Saint-Julien

ศาลปกครองอุทธรณ์แห่ง Lyon จึงมีคำพิพากษา

ข้อ ๑ เพิกถอนคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นแห่ง Lyon ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ค.ศ. ๒๐๐๗

ข้อ ๒ ไม่รับคำขอของสมาคม Bien Vivre à Saint-Julien ที่ยื่นต่อศาลปกครองชั้นต้นแห่ง Lyon

ข้อ ๓ ไม่รับคำขอของบริษัท DELMONICO-DOREL และสมาคม Bien Vivre à Saint-Julien ที่ให้ปรับใช้ความตามมาตรา L.761 แห่งประมวลกฎหมายกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง

ข้อสังเกตจากผู้แปล

สมาคม Bien Vivre à Saint-Julien เป็นผู้ฟ้องคดีในชั้นการพิจารณาคดีของศาลปกครองชั้นต้นแห่ง Lyon โดยมีคำขอให้ศาลตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัด Loire ลงวันที่ ๖ มกราคม ค.ศ. ๒๐๐๕ ซึ่งอนุญาตให้บริษัท DELMONICO-DOREL ต่อใบอนุญาตในการเข้าขยายพื้นที่ประกอบการซึ่งมีบริเวณในการดำเนินการในเขตเทศบาล Saint-Julien-Molin-Molette และ Colombier

ศาลปกครองชั้นต้นแห่ง Lyon พิจารณาแล้วเห็นว่า คำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดฉบับนี้ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงมีคำพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว

บริษัท DELMONICO-DOREL จึงยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองชั้นอุทธรณ์แห่ง Lyon โดยมีคำขอ ๓ ข้อ คือ (๑) ขอให้เพิกถอนคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นแห่ง Lyon ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ค.ศ. ๒๐๐๔ (๒) ให้ศาลมีคำสั่งไม่รับคำขอของสมาคม Bien Vivre à Saint-Julien ที่ยื่นต่อศาลปกครองชั้นต้น และ (๓) ให้ศาลมีคำสั่งให้สมาคม Bien Vivre à Saint-Julien ชำระเงินจำนวน ๔,๐๐๐ ยูโรให้แก่ตน ตามความมาตรา L.761-1 แห่งประมวลกฎหมายกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง

ในการยื่นอุทธรณ์ครั้งนี้ ปรากฏว่ามีการยื่นอุทธรณ์จากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วย ศาลจึงรวมการพิจารณาเป็นคดีเดียวกัน โดยมีประเด็นการพิจารณาเพียงประเด็นเดียวว่า สมาคม Bien Vivre à Saint-Julien ถือเป็นผู้มีส่วนได้เสียในการฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัด Loire ดังที่ปรากฏเป็นวัตถุประสงค์ในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลปกครองชั้นต้นหรือไม่ ซึ่งท้ายสุดศาลปกครองชั้นอุทธรณ์ให้เหตุผลว่าสมาคมดังกล่าวไม่ถือเป็นผู้มีส่วนได้เสียในการฟ้องเพิกถอนคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัด Loire เนื่องจากแม้ว่าข้อ ๒ แห่งวัตถุประสงค์ของสมาคมเป็นไปเพื่อการปกป้องและพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ มรดกทางสังคมและมรดกทางมนุษยชาติ แต่เมื่อพิจารณาจากข้อตกลงและจากชื่อเรียกขานย่อมแสดงให้เห็นได้ว่า สมาคมดังกล่าวมีภาระหน้าที่และกิจกรรมที่ครอบคลุมเพียงกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในเทศบาล Saint-Julien-Molin-Molette เท่านั้น สมาคมดังกล่าวไม่ได้มีการจัดแจ้งถึงวัตถุประสงค์ที่เป็นการทั่วไปซึ่งจะส่งผลต่อมาถึงการเป็นผู้มีส่วนได้เสียในการฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัด Loire ลงวันที่ ๕ มกราคม ค.ศ. ๒๐๐๕

คำพิพากษาศาลปกครองชั้นอุทธรณ์แห่ง Lyon คำฟ้องหมายเลข 07LY01399 ลงวันที่ ๑ เมษายน ค.ศ. ๒๐๐๘ ฉบับนี้จึงเป็นคำพิพากษาที่เหมาะสมในการจัดทำคำแปลดังที่นำเสนอไปแล้วข้างต้น ตลอดจนข้อสังเกต ๓ ประการ กล่าวคือ *ข้อสังเกตประการที่ ๑* สิทธิการฟ้องคดีของสมาคม *ข้อสังเกตประการที่สอง ๒* การจัดรูปแบบองค์คณะและการบริหารงานศาล และ *ข้อสังเกตประการที่ ๓* บทบาทของตุลาการผู้แถลงคดีและความสำคัญของ “คำแถลงสรุปปิดคดี” โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ข้อสังเกตประการที่หนึ่ง สิทธิการฟ้องคดีของสมาคม

คำพิพากษาศาลปกครองชั้นอุทธรณ์แห่ง Lyon ฉบับนี้ยังคงเป็นคำพิพากษาที่ยืนยันแนวปฏิบัติของสภาแห่งรัฐเกี่ยวกับสิทธิการฟ้องคดีของสมาคมได้เป็นอย่างดี หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ สิ่งที่ยากที่สุดในการพิจารณาเกี่ยวกับสิทธิการฟ้องคดีของสมาคมก็คือ การพิจารณาว่าสมาคมนั้นมีสิทธิในการยื่นฟ้องคดีในนามของกลุ่มบุคคลหรือไม่ ซึ่งจะต้องพิจารณาจากวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสมาคม สถานะ บทบาทที่สมาคมดังกล่าวเคยดำเนินการ สถานที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ รวมทั้งชื่อที่ใช้เรียกขานสมาคมด้วย ซึ่งข้อพิจารณาประการสุดท้ายเกี่ยวกับชื่อที่เรียกขานสมาคมนี้ก็จะเป็นไปตามคำพิพากษาศาลปกครองชั้นอุทธรณ์แห่ง Lyon ที่หยิบยกมาเป็นฐานแห่งการจัดทำข้อสังเกตทั้งสามประการนี้เอง

สภาแห่งรัฐได้วางหลักในคำพิพากษาเกี่ยวกับประเด็นนี้ไว้จำนวนมาก ดังที่ปรากฏในคำพิพากษาศาลปกครองชั้นอุทธรณ์ คดี URDEN ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๘๕ ที่วางหลักว่า สมาคมที่จัดแจ้งวัตถุประสงค์ระดับชาติ ย่อมไม่ถือเป็นผู้มีส่วนได้เสียในการฟ้องคดีที่เกิดขึ้นในระดับภูมิภาค ข้อเท็จจริงในคดีดังกล่าวเป็นการที่บริษัท URDEN ยื่นฟ้องขอให้เพิกถอนใบอนุญาตก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยในเขตเทศบาล แต่สมาคมนี้จัดแจ้งวัตถุประสงค์ว่า “เพื่อการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม การควบคุมอาคารและผังเมือง” แม้ว่าสมาคมนี้จะตั้งอยู่ในเขตเทศบาลดังกล่าวก็ตาม แต่สภาแห่งรัฐก็ถือว่าสมาคม URDEN ไม่ถือเป็นผู้มีส่วนได้เสียที่จะฟ้องเพิกถอนใบอนุญาตก่อสร้างอาคารนั้น^๓ ซึ่งต่อมาสมาคม URDEN ก็ได้ยื่นฟ้องคดีต่อสภาแห่งรัฐอีก ดังที่ปรากฏในคำพิพากษาศาลปกครองชั้นอุทธรณ์ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๙๐ ซึ่งสภาแห่งรัฐก็ยังยืนยันการให้เหตุผลในทำนองเดิม

หากวัตถุประสงค์ของสมาคมนั้นเป็นวัตถุประสงค์แบบกว้าง หรือมีความเฉพาะเป็นอย่างยิ่ง อันไม่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์แห่งการฟ้องคดี สมาคมดังกล่าวก็ย่อมไม่ถือเป็นผู้มีส่วนได้เสียในการฟ้องคดีนั้น ดังที่ปรากฏในการฟ้องคดีของสหภาพตุลาการ (le syndicat de la magistrature) ซึ่งจัดแจ้งวัตถุประสงค์ว่า “เพื่อเฝ้าระวังและต่อสู้ด้านเสรีภาพและหลักประชาธิปไตย”^๔ แต่ยื่นฟ้องคดีเพื่อให้เพิกถอนประกาศรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและการบริหารจัดการภายในประเทศ ว่าด้วยข้อมูลของมาตรการส่งตัวผู้ลี้ภัย^๕ ลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ค.ศ. ๒๐๐๖ อันมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อพยพ โดยสภาแห่งรัฐพิพากษาว่าสหภาพตุลาการไม่ถือเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดี เนื่องจากมีเพียงการจัดแจ้งวัตถุประสงค์โดยทั่วไปในการก่อตั้งสหภาพอันไม่ได้หมายความรวมถึงการฟ้องคดีในครั้งนี้นี้ ซึ่งในการฟ้องคดีของสหภาพตุลาการในครั้งนี้นั้น สภาแห่งรัฐได้รวมการพิจารณาคดีร่วมกับการยื่นฟ้องคดีของสมาคมต่อต้านการเหยียดผิว (l'association SOS racism) และกลุ่มข้อมูลและการสนับสนุนผู้อพยพ (le groupe d'information et de soutien des immigrés หรือตัวย่อ GISTI)

^๓ คำพิพากษาศาลปกครองชั้นอุทธรณ์ คดี URDEN ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๘๕ และ René HOSTIQU, Permis de construire. Recours. Absence d'intérêt à agir. Association de protection de l'environnement. Union régionale. In Revue Juridique de l'Environnement, n°4, 1985. pp.473-479 [online] Available from : <http://www.persee.fr> [๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐]

^๔ « veiller à la défense des libertés et de principes démocratiques »

^๕ l'arrêté du ministre d'Etat, ministre de l'intérieur et de l'aménagement du territoire relatif à l'information de la procédure d'éloignement

ซึ่งท้ายสุดมีเพียงสมาคมต่อต้านการเหยียดผิวเท่านั้นที่สภาแห่งรัฐถือเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดี^๖ และเป็นผู้ฟ้องคดีเพียงรายเดียวที่ได้รับเงินจำนวน ๓,๐๐๐ ยูโร ตามความมาตรา L.761-1 แห่งประมวลกฎหมายกระบวนกรยุติธรรมทางปกครอง^๗ จากคำพิพากษาดังกล่าวจะเห็นได้ว่าแม้ผู้ฟ้องคดีจะมีการจัดแจ้งสถานะที่แตกต่างกัน กล่าวคือ มีลักษณะเป็นกลุ่มบุคคล สหภาพ หรือสมาคมก็ตาม แต่สภาแห่งรัฐก็นำหลักเกณฑ์อย่างเดียวกันมาใช้ในการพิจารณาว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีหรือไม่ ซึ่งก็คือ การพิจารณาว่าวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งว่าจะต้องไม่ได้เป็นเพียงวัตถุประสงค์โดยกว้าง แต่จะต้องมีความเฉพาะอย่างเพียงพอและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์นั่นเอง

สำหรับประเด็นเกี่ยวกับการตรวจสอบวัตถุประสงค์ของสมาคมอันเป็นที่มาของการพิจารณาถึงความเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดี นั้น พบว่ากฎหมายปกครองเยอรมันก็มีการหยิบยกประเด็นดังกล่าวขึ้นมาพิจารณาเช่นกัน โดยถือว่าสมาคมทางสิ่งแวดล้อมนั้นจะต้องได้รับการรับรองก่อนจึงถือเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีได้ ความดังกล่าวเป็นไปตามมาตรา ๓ วรรคหนึ่ง แห่งรัฐบัญญัติว่าด้วยการใช้สิทธิทางศาลตามกฎหมายสิ่งแวดล้อม (Umweltrechtsbehelfsgesetz-URG หรือตัวย่อ UmwRG) ซึ่งประกาศบังคับใช้เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ค.ศ. ๒๐๐๖ โดยกำหนดเงื่อนไขในการรับรองสมาคมไว้อย่างละเอียดถึง ๕ ข้อ กล่าวคือ ก) ข้อบังคับของสมาคมจะต้องมีเป้าหมายที่เหมาะสมในการสนับสนุนคุ้มครองสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก (ข) สมาคมนั้นจะต้องก่อตั้งมาแล้วเป็นระยะเวลาอย่างน้อย ๓ ปี และภายในระยะเวลาสามปีดังกล่าวจะต้องมีการดำเนินการเพื่อเป็นการสนับสนุนการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม (ค) จะต้องมีการปฏิบัติตามเป้าหมายของสมาคมอย่างสม่ำเสมอ (ง) จะต้องมิวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์สาธารณะ และ (จ) จะต้องเป็นสมาคมที่เปิดกว้างให้แก่บุคคลที่สนับสนุนเป้าหมายของสมาคมในการเข้าเป็นสมาชิกของสมาคม^๘ โดยกฎหมายปกครองเยอรมันถือว่าสิทธิในการฟ้องคดีของสมาคมทางสิ่งแวดล้อมถือเป็นข้อยกเว้นของสิทธิการฟ้องคดีปกครองในกรณีทั่วไป จึงได้มีการตรารัฐบัญญัติกำหนดเงื่อนไขให้สมาคมนั้นต้องเป็นสมาคมที่ได้รับการรับรองก่อนจึงจะเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีนั่นเอง ซึ่งเนื้อหาสาระที่ปรากฏในกฎหมายดังกล่าวก็เป็นไปในทำนองเดียวกับที่ฝ่ายนิติบัญญัติฝรั่งเศสตรารัฐบัญญัติว่าด้วยความส่งเสริมการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม (la loi relative au renforcement de la protection de l'environnement) หรือรัฐบัญญัติ Barnier ลงวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๙๕ ขึ้นมาใช้บังคับและนำความตามรัฐบัญญัติดังกล่าวไปเป็นเนื้อหาสาระของมาตรา L.141-1 แห่งประมวลกฎหมายสิ่งแวดล้อม (le Code de l'environnement) เงื่อนไขนั้นก็คือเงื่อนไขที่ว่าสมาคมดังกล่าวจะต้องก่อตั้งมาเป็นระยะเวลา ๓ ปีขึ้นไป และมีกิจกรรมของสมาคมในเชิงการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม การพัฒนาคุณภาพชีวิต การต่อต้านมลพิษและเหตุเดือดร้อนรำคาญ รวมทั้งมีความสามารถเพียงพอในการเป็นตัวแทนของบริเวณพื้นที่ที่สมาคมดังกล่าวได้ขึ้นทะเบียนไว้^๙

^๖ คำพิพากษาสภาแห่งรัฐ คดี le groupe d'information et de soutien des immigrés et Association SOS Racisme et le syndicat de la magistrature ลงวันที่ ๑๒ มีนาคม ค.ศ. ๒๐๐๗

^๗ คำพิพากษาสภาแห่งรัฐ คดี Association Choisir la vie et Association pour l'objection de conscience à l'avortement et autres ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ค.ศ. ๒๐๐๒

^๘ สรุปความบางส่วนและโปรดดูรายละเอียดเพิ่มเติม ที่ นรินทร์ อธิสาร, “สิทธิฟ้องคดีปกครองของสมาคมสิ่งแวดล้อมในระบอบกฎหมายเยอรมัน”, วารสารวิชาการศาลปกครอง ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน) ๒๕๕๗, : หน้า ๑๗-๒๑

^๙ สรุปความบางส่วนและโปรดดูรายละเอียดเพิ่มเติม ที่ ปาสีรัฐ ศรีวรรณพุกษ์, “บทวิเคราะห์คดีและคำวินิจฉัยที่สำคัญ เรื่อง คำวินิจฉัยศาลปกครองไทยกับสิทธิในการฟ้องคดีของสมาคม (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ. ๒๗/๒๕๕๓)”, วารสารวิชาการศาลปกครอง ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มีนาคม) ๒๕๕๘ : หน้า ๑๘๓-๒๐๐

คำพิพากษาศาลปกครองชั้นอุทธรณ์แห่ง Lyon ลงวันที่ ๑ เมษายน ค.ศ. ๒๐๐๘ ที่หยิบยกมาศึกษาในครั้งนี้จึงไม่เป็นเพียงคำพิพากษาที่ยังคงยืนยันแนวคำพิพากษาของสภาแห่งรัฐในประเด็นสิทธิการฟ้องคดีของสมาคม แต่ยังเป็นคำพิพากษาที่แสดงให้เห็นว่าชื่อของสมาคมก็ย่อมมีส่วนสำคัญที่จะถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นเหตุผลประกอบการจัดทำคำพิพากษา ซึ่งในประเด็นนี้นั้นก็ย่อมเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้คำพิพากษาลงบับนี้ได้รับการวิจารณ์ในวงการวิชาการแม้ว่าจะไม่ได้เป็นคำพิพากษาของสภาแห่งรัฐก็ตาม^{๑๐}

ข้อสังเกตประการที่สอง การจัดรูปแบบของคดีคณะและการบริหารงานศาล

ดังที่กล่าวไปแล้วในข้อสังเกตประการที่หนึ่งว่าคำพิพากษาลงบับนี้เป็นคำพิพากษาศาลปกครองชั้นอุทธรณ์ที่มีความโดดเด่นและได้รับการเผยแพร่ในวงการวิชาการ โดยองค์คณะในการพิจารณาพิพากษาคดีนี้เป็นที่ประชุมใหญ่ (la formation plénière) ตามความมาตรา R.222-30 แห่งประมวลกฎหมายกระบวนกรยุติธรรมทางปกครอง (le code de justice administrative) ซึ่งประกอบไปด้วย (๑) ประธานศาลปกครองชั้นอุทธรณ์รับหน้าที่เป็นหัวหน้าคณะ (๒) รองประธานศาลปกครองชั้นอุทธรณ์^{๑๑} (๓) ตุลาการหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์นั้น ในกรณีที่ตุลาการหัวหน้าคณะนั้นปฏิบัติหน้าที่ไม่ได้ ให้ตุลาการในองค์คณะเดียวกันที่มีตำแหน่งอธิบดีขึ้นไปปฏิบัติหน้าที่แทน (๔) ตุลาการเจ้าของสำนวนคดีนั้น และ (๕) อาจมีตุลาการอีกคนหนึ่งซึ่งมีตำแหน่งอธิบดีดังที่ปรากฏในตารางลำดับอาวุโสเข้าร่วมองค์คณะด้วยก็ได้ แต่จำนวนตุลาการในองค์คณะจะต้องเป็นจำนวนเลขคี่ ซึ่งในคำพิพากษาศาลปกครองชั้นอุทธรณ์แห่ง Lyon คำฟ้องหมายเลข 07LY01399 ลงวันที่ ๑ เมษายน ค.ศ. ๒๐๐๘ นี้ ประธานศาลปกครองชั้นอุทธรณ์ซึ่งเป็นหัวหน้าองค์คณะในคดีนี้ คือ นาย Daniel CHABANOL ซึ่งถือเป็นตุลาการศาลปกครองและนักวิชาการคนสำคัญของวงการกฎหมายปกครองฝรั่งเศส หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ นาย Daniel CHABANOL เป็นผู้มีความชำนาญทั้งด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติ ดังที่ปรากฏจากประวัติการรับราชการในตำแหน่งตุลาการศาลปกครองชั้นต้น รองประธานศาลปกครองชั้นต้น ตุลาการหัวหน้าคณะในศาลปกครองชั้นอุทธรณ์และเกษียณอายุในตำแหน่งอธิบดีศาลปกครองชั้นอุทธรณ์แห่ง Lyon ภายหลังจากการรับราชการมาเป็นเวลานานถึง ๔๐ ปี สำหรับผลงานด้านวิชาการ นั้น นาย Daniel CHABANOL มีชื่อเสียงมากจากหนังสือคำอธิบายประมวลกฎหมายกระบวนกรยุติธรรมทางปกครองรายมาตรา^{๑๒} แนวปฏิบัติเกี่ยวกับคดีปกครอง^{๑๓} ระบบกฎหมายของการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ^{๑๔}

รูปแบบของคดีคณะแบบที่ประชุมใหญ่ดังที่กล่าวไปแล้วข้างต้นนี้ ถือเป็นรูปแบบหนึ่งของการจัดองค์คณะในศาลปกครองชั้นอุทธรณ์ของฝรั่งเศส นอกเหนือไปจากองค์คณะแบบทั่วไปซึ่งประกอบด้วยตุลาการจำนวน ๓ คน หรือองค์คณะรวม (la formation de chambres réunies) ตามความมาตรา R.222-25 แห่งประมวลกฎหมายกระบวนกรยุติธรรมทางปกครอง^{๑๕} ซึ่งบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดตั้งองค์คณะ

^{๑๐} Camille VINET (Conseiller à la cours administrative d'appel de Lyon), Chronique procédure contentieux : Appréciation de l'intérêt pour agir d'une association (CAA Lyon plén. 1er avril 2008, Société Delmonico-Dorel, ministre de l'écologie, du développement et de l'aménagement durables, n° 07LY01399, 07LY01626), AJDA 2008, p.1433-1435

^{๑๑} Le premier vice-président

^{๑๒} Le code de justice administratif, Le moniteur, 2012

^{๑๓} La pratique du contentieux administratif, LexisNexis, 2011

^{๑๔} La régime juridique des marchés publiques, Le moniteur, 2007

^{๑๕} « Les affaires sont jugés soit par une chambre siégeant en formation de jugement, soit par une formation de chambres réunies, soit par la cour administrative d'appel en formation plénière, qui délibèrent le nombre impair »

ในศาลปกครองชั้นอุทธรณ์นี้มีลักษณะเด่นอยู่ที่จะมีการกำหนดระดับชั้น (le grade) ของตุลาการที่ปฏิบัติหน้าที่ในองค์คณะจะต้องมีระดับชั้นอธิบดี (le grade de président) หรือจะต้องปรากฏว่าเป็นตุลาการที่มีลำดับอาวุโสตามลำดับที่ปรากฏในตารางลำดับอาวุโส ความดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าศาลปกครองฝรั่งเศสมีการขึ้นบัญชีลำดับอาวุโสอันเป็นลักษณะเด่นของการบริหารงานบุคคล รวมทั้งยังมีความสอดคล้องกับระบบการประเมินผลงานตุลาการศาลปกครองของฝรั่งเศสที่มีความก้าวหน้าเป็นอย่างยิ่ง โดยมีรูปแบบการประเมินโดยการให้คะแนนแบบดุลยพินิจและแบบตัวเลขโดยตุลาการหัวหน้าคณะและอธิบดีศาลที่ตุลาการผู้นั้นสังกัดอยู่ ส่วนการประเมินผลงานของอธิบดีศาลปกครองชั้นต้นและประธานศาลปกครองชั้นอุทธรณ์จะกระทำโดยผู้ตรวจราชการดำเนินการของศาลปกครอง (le chef de la mission permanente d'inspection des juridictions administratives)^{๑๖} โดยการดำเนินการดังกล่าวเป็นไปตามความประกาศว่าด้วยเงื่อนไขทั่วไปเกี่ยวกับการประเมินผลงานและการให้คะแนนตุลาการศาลปกครองชั้นต้นและศาลปกครองชั้นอุทธรณ์ ลงวันที่ ๑ มิถุนายน ค.ศ. ๒๐๐๔^{๑๗} และประกาศว่าด้วยการสอบสัมภาษณ์ทางวิชาชีพของตุลาการศาลปกครองชั้นต้นและศาลปกครองชั้นอุทธรณ์^{๑๘} ลงวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ค.ศ. ๒๐๐๕

ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งเกี่ยวกับการบริหารงานศาลซึ่งปรากฏให้เห็นในคำพิพากษาศาลปกครองชั้นอุทธรณ์แห่ง Lyon ฉบับนี้ก็คือ ระยะเวลาในการตัดสินคดีของศาล จะเห็นได้ว่าผู้อุทธรณ์ยื่นอุทธรณ์เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ค.ศ. ๒๐๐๗ และศาลดำเนินการพิจารณาพิพากษาคดีแล้วเสร็จปรากฏเป็นคำพิพากษา ลงวันที่ ๑ เมษายน ค.ศ. ๒๐๐๘ จากคำพิพากษานี้จะเห็นได้ว่าศาลปกครองชั้นอุทธรณ์แห่ง Lyon ใช้เวลาในการจัดทำคำพิพากษานี้ราว ๙ เดือน ซึ่งแม้ว่าคำพิพากษานี้ได้กระทำลงในปี ค.ศ. ๒๐๐๘ ก็ตาม แต่ก็ยังคงใช้ระยะเวลาในการจัดทำคำพิพากษาที่สอดคล้องกับกรอบระยะเวลา ๑๐ เดือน ๒๕ วัน ซึ่งเป็นกรอบระยะเวลาพิจารณาคดีแล้วเสร็จของศาลปกครองชั้นอุทธรณ์ดังที่ปรากฏในรายงานนำเสนอต่อสาธารณะ (le rapport public) ประจำปี ค.ศ. ๒๐๑๖^{๑๙}

^{๑๖} ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการดำเนินการของศาลปกครองจะมาจากตุลาการผู้ต้องดำรงตำแหน่งตุลาการประจำสภาแห่งรัฐ ขึ้นตรงต่อสภาแห่งรัฐ มีภาระหน้าที่ในการตรวจสอบการบริหารจัดการกระบวนการยุติธรรมที่ดี (un bon fonctionnement) ในศาลปกครองทุกชั้นศาล การแต่งตั้งประธานคณะกรรมการจะดำเนินการโดยประกาศของรองประธานสภาแห่งรัฐ (l'arrêté du vice-président du Conseil d'Etat) โดยภาระหน้าที่ของผู้ตรวจราชการ ปรากฏในมาตรา R.1121-1 ถึงมาตรา R.112-3 ในส่วนของภาคกฎหมายทางกฎหมายลำดับรอง (la partie réglementaire) ของประมวลกฎหมายกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการ จะปฏิบัติหน้าที่ขึ้นตรงต่อรองประธานสภาแห่งรัฐ และรองประธานสภาแห่งรัฐจะเป็นผู้กำหนดสถานที่ในการตรวจเยี่ยมในแต่ละปีโดยออกเป็นประกาศของรองประธานสภาแห่งรัฐ รวมทั้งกำหนดประเด็นที่น่าสนใจในการตรวจสอบในศาลปกครองต่างๆ ตามที่เห็นว่าเหมาะสม คณะกรรมการจะต้องจัดทำรายงานสรุปผลการตรวจเยี่ยมและข้อเสนอแนะ รวมทั้งคำแนะนำหรือคู่มือที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานแก่ตุลาการ

^{๑๗} ลงนามโดยรัฐมนตรี, Arrêté relatif aux conditions générales d'évaluation et de notation des membres des corps des tribunaux administratifs et des cours administratives d'appel

^{๑๘} L'arrêté relatif à l'entretien professionnel des membres du corps des tribunaux administratifs et des cours administratives d'appel

^{๑๙} [online] Available from : www.conseil-etat.fr [๑ มีนาคม ๒๕๖๐]

ข้อสังเกตประการที่สาม บทบาทของตุลาการผู้แถลงคดีและความสำคัญของ “คำแถลงสรุปปิดคดี”

ดังที่กล่าวมาแล้วในข้อสังเกตประการที่สองว่า คำพิพากษาลงฉบับนี้จัดทำโดยที่ประชุมใหญ่ซึ่งประกอบไปด้วย (๑) ประธานศาลปกครองชั้นอุทธรณ์รับหน้าที่เป็นหัวหน้าคณะ (๒) รองประธานศาลปกครอง (๓) ตุลาการหัวหน้าคณะหรือตุลาการในองค์คณะเดียวกันที่มีตำแหน่งอธิบดีขึ้นไป (๓) ตุลาการเจ้าของสำนวนคดีนั้น และ (๔) อาจมีตุลาการอีกคนหนึ่งซึ่งมีตำแหน่งอธิบดีตั้งที่ปรากฏในตารางลำดับอาวุโสเข้าร่วมองค์คณะด้วยก็ได้ สำหรับตุลาการผู้แถลงคดีในคดีนี้ นั่นคือ นาย BESSON ซึ่งเป็นผู้ใช้วิธีการตีความโดยเคร่งครัด (une interprétation stricte)^{๒๐} เพื่อตีความวัตถุประสงค์ของสมาคม Bien Vivre à Saint-Julien ซึ่งก็คือการพิจารณาว่าวัตถุประสงค์ตลอดจนชื่อของสมาคม ว่าเป็นเพียงสมาคมที่มีภาระหน้าที่และกิจกรรมที่ครอบคลุมเพียงกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในเทศบาล Saint-Julien-Molin-Molette เท่านั้น แต่ไม่ได้หมายความถึงกิจกรรมระดับประเทศ ซึ่งต่อมาคำพิพากษาศาลปกครองชั้นอุทธรณ์แห่ง Lyon ก็ยืนยันการให้เหตุผลตามคำแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดี ซึ่งสภาวการณ์ดังกล่าวนี้ย่อมเป็นการแสดงให้เห็นถึงบทบาทและความสำคัญของตุลาการผู้แถลงคดีในวิธีพิจารณาคดีปกครองฝรั่งเศสได้เป็นอย่างดี โดยในคำพิพากษาลงฉบับนี้ ยังคงเรียกตำแหน่งดังกล่าวว่า commissaire du gouvernement ซึ่งมีความหมายทางตัวอักษรว่า “ผู้แถลงคดีในนามของรัฐบาล” หรือ “ผู้แถลงคดีของรัฐบาล” โดยเป็นคำเรียกขานเดิมก่อนการเปลี่ยนแปลงตามความกฎกระทรวง (le décret) ลงวันที่ ๗ มกราคม ค.ศ. ๒๐๐๙ อันเป็นการแก้ไขเพียงคำเรียกขานผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวจาก commissaire du gouvernement มาเป็น rapporteur public ซึ่งมีความหมายทางตัวอักษรว่า “ผู้แถลงคดีต่อสาธารณะ” หรือ “ผู้จัดทำรายงาน (ที่เสนอ) ต่อสาธารณะ” เท่านั้น แต่ไม่ได้มีถ้อยคำใดที่กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงบทบาทของตุลาการผู้แถลงคดีในวิธีพิจารณาคดีปกครองตามความมาตรา ๗ แห่งประมวลกฎหมายกระบวนยุติธรรมทางปกครอง^{๒๑} แต่อย่างใด ยิ่งไปกว่านั้น คำพิพากษาศาลปกครองชั้นอุทธรณ์แห่ง Lyon ฉบับนี้ยังเป็นการยืนยันถึงความสำคัญของคำแถลงการณ์ (les conclusions) ของตุลาการผู้แถลงคดีว่าถือเป็นเอกสารที่ทรงคุณค่าทางวิชาการอันประกอบไปด้วยความเห็นทางกฎหมายที่แปลกใหม่และแสดงให้เห็นถึงตรรกะในการตีความกฎหมายที่น่าสนใจได้เป็นอย่างดี^{๒๒}

คดีนี้ผู้ยื่นอุทธรณ์มีการนำเสนอคำแถลงสรุปปิดคดี (la note en délibéré) อันเป็นขั้นตอนของวิธีพิจารณาคดีปกครองฝรั่งเศสที่มีลำดับต่อจากการนำเสนอคำแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดีที่กฎหมายไม่ได้กำหนดว่าต้องแจ้งแก่คู่กรณี การที่ไม่มีกฎหมายบังคับถึงรูปแบบดังกล่าวนี้ส่งผลให้ศาลสิทธิมนุษยชนแห่งยุโรปเห็นว่าแนวปฏิบัติดังกล่าวทำให้คู่กรณีอาจไม่ได้รับความคุ้มครองตามหลักความเท่าเทียมกันในการต่อสู้คดี (le principe de l'égalité des armes) เนื่องจากคู่กรณีย่อมไม่ได้รับข้อมูลที่ชัดเจนเพียงพอในการจัดทำคำแถลงสรุปปิดคดีเพื่อนำเสนอต่อศาลนั่นเอง มุมมองของศาลสิทธิมนุษยชนยุโรป

^{๒๐} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๐

^{๒๑} “Un membre de la juridiction, chargé des fonctions de rapporteur public, expose publiquement, et en toute indépendance, son opinion sur les questions que présentent à juger les requêtes et sur les solutions qu’elles appellent » ถอดความเป็นภาษาไทยได้ว่า “ตุลาการผู้แถลงคดี” เป็นตุลาการที่มีบทบาทในการเสนอความเห็นที่เกี่ยวกับคดีตลอดจนเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับคดีนั้น โดยการนำเสนอความเห็นดังกล่าวต้องกระทำโดยอิสระและเปิดเผย

^{๒๒} โปรดดูรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับตุลาการผู้แถลงคดี ที่ ปาลีรัฐ ศรีวรรณพฤษ, “ตุลาการผู้แถลงคดี : จุดเด่นของวิธีพิจารณาคดีปกครองฝรั่งเศสและการปฏิรูปภายใต้อิทธิพลของศาลสิทธิมนุษยชนยุโรป”, วารสารวิชาการศาลปกครอง, ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม-ธันวาคม) ๒๕๕๘ : หน้า ๗๐-๘๕

ในเรื่องนี้ปรากฏในคำพิพากษาคดี คดี Reinhardt et Simane-Kaid c/ France ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๙๘^{๒๓} คำพิพากษาของศาลสิทธิมนุษยชนยุโรปฉบับนี้ไม่ได้มีผลต่อการดำเนินการของสภาแห่งรัฐมากนัก เนื่องจากสภาแห่งรัฐถือแนวปฏิบัติที่ว่าคำแถลงสรุปคดีของคุณไม่ถือเป็นเอกสารที่สำคัญในคดีอันเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องหยิบยกมาพิจารณา กับทั้งกฎหมายก็ไม่ได้บัญญัติไว้ว่าคุณกรณีจะต้องได้รับการแจ้งให้ทราบถึงคำแถลงสรุปคดีแต่ประการใด คำพิพากษาของศาลสิทธิมนุษยชนยุโรปฉบับนี้จึงไม่ได้เป็นเหตุสำคัญให้สภาแห่งรัฐฝรั่งเศสต้องกลับแนวคำพิพากษาหรือแนวปฏิบัติของตน แต่กลับเป็นเพียงการวางหลักว่าสภาแห่งรัฐจะต้องดำเนินการพิจารณาคดีในอนาคตให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติของศาลสิทธิมนุษยชนยุโรปเท่านั้น ซึ่งต่อมาสภาแห่งรัฐได้มีแนวทางดำเนินการกับการจัดทำคำแถลงสรุปคดีเป็นลำดับขั้นตอนที่แตกต่างไปจากเดิม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาในคดีในลำดับที่กลับจากกรณีเดิม โดยให้ตุลาการผู้แถลงคดีเป็นผู้เสนอคำแถลงการณ์เป็นลำดับแรกเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้คุณความหรือทนายความของคุณสามารถโต้แย้งคำแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดีได้ หากคุณความไม่มีการโต้แย้งคำแถลงการณ์ดังกล่าวในขณะนั้น คุณความก็ย่อมโต้แย้งด้วยวาจาหรือจัดทำเอกสารเป็นลายลักษณ์อักษรได้ในภายหลัง^{๒๔}

คำพิพากษาศาลปกครองชั้นอุทธรณ์แห่ง Lyon คำฟ้องหมายเลข 07LY01399 ลงวันที่ ๑ เมษายน ค.ศ. ๒๐๐๘ จึงไม่ได้เป็นเพียงแต่คำพิพากษาที่วางหลักเกี่ยวกับสิทธิการฟ้องคดีของสมาคมดังที่ได้นำเสนอใน*ข้อสังเกตประการที่หนึ่ง*เท่านั้น แต่ยังมีแง่มุมน่าสนใจในประเด็นรูปแบบองค์คณะและการบริหารงานศาล กับทั้งบทบาทของตุลาการผู้แถลงคดี ดังที่ได้กล่าวมาแล้วใน*ข้อสังเกตประการที่สอง* และ*ข้อสังเกตประการที่สาม* แนบท้ายคำแปลคำพิพากษาฉบับนี้

^{๒๓} และต่อมาในคดี UFC-Que Choisir ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ค.ศ. ๒๐๐๙ ซึ่งเคยถูกหยิบยกมาศึกษาแล้วในบทความ เรื่อง “จาก Gouvenment Commissionner สู่ Public Reporter : การปฏิรูปวิธีพิจารณาคดีในศาลปกครองฝรั่งเศส ?” โปรดดูรายละเอียดเพิ่มเติมที่ กิรพัฒน์ ผลฤกษ์, “จาก Gouvenment Commissionner สู่ Public Reporter : การปฏิรูปวิธีพิจารณาคดีในศาลปกครองฝรั่งเศส ?”, *วารสารวิชาการศาลปกครอง* ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – มีนาคม) ๒๕๕๕ : หน้า ๓๒-๔๕

^{๒๔} ซึ่งกรณีดังกล่าวแตกต่างกับข้อวิจารณ์ในประเด็นการมีส่วนร่วมของตุลาการผู้แถลงคดีในวันที่องค์คณะลงมติในคดีซึ่งเป็นที่มาของการปฏิรูปตุลาการผู้แถลงคดีในวิธีพิจารณาคดีปกครองฝรั่งเศส, โปรดดูรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับตุลาการผู้แถลงคดี ที่ ปาลีรัฐ ศรีวรรณพฤกษ์, “ตุลาการผู้แถลงคดี : จุดเด่นของวิธีพิจารณาคดีปกครองฝรั่งเศส และการปฏิรูปภายใต้อิทธิพลของศาลสิทธิมนุษยชนยุโรป”, อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๑๘